

Motion till riksdagen

1988/89:Ub207

av Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp)

Mobbning och våld i skolan

Mobbning och tendenser till våldshandlingar är trots mycket arbete från politiker, skolmyndigheter och sociala myndigheter ännu ett stort problem i våra svenska skolor. Tyvärr ser det inte ut som att vi klarar av detta problem på ett sätt som gör att alla elever och lärare kan känna den trygghet i skolarbetet vilket man bör kunna känna i vår skola.

Mobbning och olika slags våld har alltid funnits i vårt samhälle. Det som oroar är att mobbningen har en tendens att öka, och problemen verkar bli större för var dag som går. Flera undersökningar har visat att mobbningen blir rårare och mer aggressiv. Orsakerna till detta är säkert flera.

Innerst inne vet barnen som mobbar att detta är fel. De vuxna måste ta ansvar för vad de ser och hör. Föräldrar har störst anledning att här göra en insats med utgångspunkt från sin roll som förälder. Lärarna och skolledning- en måste på ett klart och tydligt sätt markera att de inte tolererar mobbning samt ingripa snabbt för att avvärja mobbnings- eller våldstendenser, när det uppdagas att sådant finns på skolan eller utanför skolans område.

Det är lätt att föreställa sig hur det är att genomleva sitt skolarbete både som elev och lärare med ständig ångest, otrygghet och dålig självkänsla. Det är inte förvånande att nedvärderingen av det egna jaget ibland kan bli så fullständig att självmord kan upplevas som enda utvägen.

Ett annat klart problem, vad det gäller lärarnas möjligheter att ingripa vid våldstendenser, har uppstått i samband med ett domslut under hösten 1988 mot en lärare vid en skola i Stenungsund. Lärarna vet inte i dag, efter detta domslut, vilken roll man har och på vilket sätt man får eller kan ingripa när det gäller att snabbt ingripa vid osämja mellan olika elever eller mellan lärare och elev.

Mobbningen på låg- och mellanstadiet är mycket mer omfattande än man tidigare trott. Det är ofta äldre elever som mobbar de yngre.

Mobbning har alltid varit ett mycket större problem bland pojkar än bland flickor. Under senare år har denna tendens förskjutits betydligt. Mobbning har blivit mycket vanligare bland flickor, men utförs på ett annorlunda sätt än bland pojkar. Det är bland flickor vanligare med utfrysning och psykiska handlingar, medan pojkar oftare använder öppna angrepp på offret.

Rastvakter är en mycket effektiv åtgärd, det visar utvärderingar som gjorts. Det finns ett klart samband mellan lärartätheten på skolgården och omfattningen av mobbning. Men då måste rastvakterna ha möjlighet att kunna ingripa utan att riskera åtal med åtföljande dom för misshandel. Här måste alltså finnas klara regler för vad rastvakterna kan, får och skall göra.

Under senare tid har också i betydligt större utsträckning än tidigare mobbning förekommit mot lärare från elevers sida, vilket är minst lika viktigt att uppmärksamma.

Det måste vara en grundläggande rättighet för elever och lärare att känna sig trygga i skolan. Det måste klart och tydligt framgå vilka roller och befogenheter lärarna har.

Man kan också fråga sig vilken uppfattning om samhällets värderingar en elev får om han gång på gång plågas av andra elever utan att vuxna ingriper därför att de känner sig tvungna att vända ryggen till.

De åtgärder som hittills vidtagits har uppenbarligen varit otillräckliga. Riksdagen bör därför hos regeringen begära en grundlig översyn av mobbning och våldshandlingar i skolan samt föreslå aktiviteter för att stävja dessa tendenser.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en grundlig översyn av mobbningen i skolan samt förslag om aktiviteter för att stävja dessa tendenser.
2. att riksdagen hos regeringen begär initiativ till direktiv för lärare och skollledning om vad dessa får, kan och skall göra vid mobbning eller våldshandlingstendenser i skolan.

Stockholm den 13 januari 1989

Kentth Skärvik (fp)

Barbro Sandberg (fp)